

SAYIN BAKANIMIZIN AÇIKLAMALARI

Kültür ve Turizm Bakanımız Sayın Mehmet Nuri Ersoy'un 02-18 Nisan 2020 tarihleri arasında ulusal televizyon kanallarına verdiği röportajlarda ifade ettiği hususlar değerlendirilerek, ana başlıklar altında aşağıda ele alınmıştır.

TURİZM

Türkiye'de turizm sektörünün iki aşamalı sıkıntısı bulunmaktadır.

1. Hava ve yolcu trafiği durduğu ve nakit akışı kesildiği için, turizm tesis ve işletmelerinin acilen finansmana erişim ihtiyacı vardır.
2. Teminatlandırma açısından, devlet garantili finansmana erişim ihtiyacı doğmuştur.

Yaşanan sıkıntılara yönelik ilk etapta açıklanan önlemler 2 ana başlık altında ele alınabilir.

1. Devletin kısa vadede sektörden olan alacaklarının ertelenmesi,
2. Az teminatla veya devlet garantili teminatla sektörün ilave finansmana ulaşmasına yönelik çalışmalar

ALINAN TEDBİRLER

- Turizm destek paketinden; konaklama tesisleri, tur operatörleri, seyahat acentaları, turizm taşımacılıkla ilgili işletmeler, kruvaziyer liman işletmecileri, yeme içme sektörü, etkinlik ve organizasyon işletmeleri faydalanacaktır.
- KDV, muhtasar beyannameleri, SGK prim bildirim beyannamelerine ilişkin Nisan, Mayıs ve Haziran aylarına denk gelen ödemeler faizsiz 6 ay ertelenmiştir (beyannameleri verme süresi 27 Temmuz). Bu konuda gerekli kanuni düzenleme yapılmıştır ve bundan bütün paydaşlar yararlanmaktadır.
- Oteller, seyahat acentalarından yıl sonunda veya sezon başında avans almaktadır ve bu avanslar, otellerin bakım onarım ve diğer ihtiyaçları için kullanılmaktadır. Hava trafiğinin durdurulması ve seyahat kısıtlamaları nedeniyle rezervasyonlar gerçekleşemeyecektir. Bu süreçte acentalar tarafından avanslar otellerden geri istenilmekte ancak, oteller avansların geri ödenmesi konusunda sıkıntı yaşamaktadır. Hazine ve Maliye Bakanlığı ile yapılan çalışma sonucunda; avansların oteller tarafından geri ödenebilmesi için avans geri ödeme kredisi şeklinde bir kredi fonu oluşturulmuştur. Böylece oteller seyahat acentalarının

avanslarını geri ödeyebilecektir. 6 aylık bu kredi için Bakanlığımıza başvuru yapılabilmektedir. 27 Mart öncesi avansların geri ödenmesi için, 30 Mart tarihinde başlayan 2 haftalık başvuru süresi bulunmaktadır.

- 31 Mart'a kadarki vadesi gelmiş krediler faizleriyle birlikte 3 aydan az olmamak üzere ötelenmiştir. Turizm sektörünün daha çok etkilenmesi nedeniyle, bu erteleme 12 aya kadar çıkartılabilecektir.
- Devletten kiralanmış araziler için, otellere ilişkin Nisan, Mayıs, Haziran ayı irtifak hakkı bedelleri, hasılat payları, ecrimisil bedelleri 6 ay faizsiz olarak ileri bir tarihe ertelenmiş ve gerekli kanuni düzenleme yapılmıştır.
- Tüm sektörler için Kredi Garanti Fonu (KGF) limiti 25 milyardan 50 milyar TL'ye çıkarılmıştır. Bu kredinin %80'lik kısmını KGF yani devlet, %20'lik kısmını bankalar risk olarak üstlenmektedir. Böylece bankaların sektöre kredi vermesi kolaylaştırılmıştır. Teminatla ilgili konuda önemli çözüm getirilmiştir.
Ayrıca, döviz getirici işlem yapan seyahat acentaları ve konaklama sektörü için Eximbank kaynaklı kullanılacak kredilerde KGF teminat (kefalet) oranı %80'den %100'e çıkarılmıştır. Böylece sektörün ihtiyaç duyduğu kredilerin tamamına KGF tarafından kefil olunabilmektedir.
- Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait Kapalıçarşı, Mısır Çarşısı, Edirne'deki Alipaşa Çarşısı, Selimiye Arastası'ndaki dükkanlar ve Vakıflar Genel Müdürlüğü'nden kiralanmış diğer turizm tesislerine ilişkin yapılan çalışma ile; 3 aylık kiralari ertelenmiş ve Temmuz ayından sonraki 6 aya eşit taksitler halinde paylaştırılmıştır.
- İstihdama yönelik olarak tedbirlerden biri olarak, firmalara işçilerini işten çıkarmamaları şartıyla; 6 ay ödemesiz, 36 ay vadeli %7,5 faizli, kredi garanti fonu kefaletinde, ucuz ve teminat riski çok az olan bir kredi uygulamaya alınmıştır.
- Türkiye'de aktif olarak çalışan 8 bin eylemli profesyonel turist rehberlerine 10 bin TL'ye varan, 6 ay ödemesiz, 36 ay vadeli, KGF garantili ve düşük faizli kredi kullanım imkanı sağlanmıştır.
- Çalışma Bakanlığı tarafından ilk etapta kısa çalışma ile ilgili değişikliğe gidilmiş ve son üç yılda 600 gün olan çalışma 450 güne, son yılda 120 gün olan prim gösterme 60 güne geri çekilmiştir. Turizmin sezonluk bir iş olması nedeniyle sezonluk çalışan ve bu nedenle kısa çalışma programına dahil edilemeyen "askıdaki personel" için yapılan bir düzenleme ile kısa çalışma ödeneğinden yararlanmaları sağlanmıştır. Bu konuda Çalışma Bakanlığı bir mütalaa yayınlamıştır. Bunun için işletmelerin, bu personelin işe girişini yapması ve 3

aylık kısa çalışma ödeneğinden yararlandırmaları gerekmektedir. Kısa çalışma programı için başvuran işletmelerin “askıdaki personel” için ek başvuru yapmaları yeterli olacaktır. Bu durumdaki personel sayısı yaklaşık 200.000’dir.

- Asgari ücret desteği bu yıl sonuna kadar uzatılmıştır.
- 1 Nisan 2020 tarihinde uygulamaya alınması planlanan “Konaklama Vergisi”nin başlangıcı, 1 Ocak 2021’e ertelenmiştir.
- Seyahat acentalarını ilgilendiren TÜRSAB 2020 aidatları alınmayacaktır. TÜRSAB’ın da onayı alınarak, kanun teklifi, TBMM’ne iletilmiştir.
- TBMM’ne iletilen yeni torba yasada, turizm sektörüne verilecek ilave desteklere ilişkin iki yeni düzenleme yer almaktadır:
  1. Acenta belgeleri artık devredebilecektir.
  2. Seyahat acentaları için daha esnek “işe devam kredisi” paketi hazırlanmıştır. ‘Böylece, 6 ay ödemesiz, 36 ay vadeli %7,5 faizli’ seyahat acentaları için esnetilmiş, özellikle küçük çaplı operasyonlar yapan, küçük hacimli seyahat acentalarının yararlanabileceği yeni, hızlı ve esnek bir paket oluşturulmuştur. Başvuru süreci, Bakanlığımız sitesi üzerinden yürütülecektir. Nisan ayı içerisinde kullandırılmaya başlanacak bu kredilere, aşağıda yer alan iki koşulu sağlayan acentalar başvuru yapabilecektir:
    - ❖ Acentanın çalıştırdığı personel sayısının en az 2 olması,
    - ❖ Acentanın 2019 yılı cirosunun en az 500.000 TL veya üzerinde olması.
- Seyahat acentalarının müze ve ören yerlerimizde bilet satışı kaynaklı komisyon oranları, müze ve ören yerlerinin açılması ile birlikte %20’den %30’a çıkarılacaktır.
- Nisan, Mayıs, Haziran iç hat uçuşlarında KDV oranı %1’e indirilmiştir. Kur farkları misafirlere yansıtılmamaktadır. İlk hareketliliğin olacağı, Mayıs-Haziran aylarında işletmecilerin yapacağı kampanyalarla turistlere fiyat avantajları sunulacaktır.
- Uçak bileti alan vatandaşlarımız, biletlerini açığa alabilmektedir. Böylece fiyat artışlarından ileriye dönük etkilenilmeyecektir.
- Bakanlığımız, *iç turizm bağlamında otellere ve seyahat acentalarına destek olacak ayrı bir paket üzerinde*, Hazine ve Maliye Bakanlığımız ile çalışmayı sürdürmektedir. Çalışmanın 1 ay içinde netleştirilebileceği öngörülmektedir.
- Hava trafiğinin açılması için ülkeler arasında karşılıklı mutabakat yapılacak ve 2-3 hafta öncesinden hava trafiğinin açılış tarihleri duyurulacaktır. Bu konuda, Bakanlığımız, Dışişleri Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı ile koordineli çalışacaktır. Ülkemiz salgından

temizlendikten sonra; ülkelerinde virüsü sıfırlayan ülkelerle temas kurulacaktır. Karşılıklı mutabakata vardığımız ülkelerle, en az 15 gün öncesinden, hava trafiğinin açılacağı hususu ilan edilecektir. Bu noktada bizi, ülkeler arası hava trafiği değil, hava trafiği başlatmayı planladığımız ülkelerin kendi topraklarını salgından temizlemiş olması ilgilendirmektedir.

- Ülkelerle karşılıklı olarak hava trafiğine başlamadan öncelikle, koronavirüsün bulunmadığı alanlara ilişkin uluslararası alanda kabul gören “**Sertifikasyon Sistemi**” projesi çalışmalarına başlanılmış ve bir komisyon oluşturulmuştur. Komisyon, Bakanlığımız koordinasyonunda Sağlık Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, THY, Havaalanları yetkilileri ile konuyla ilgili tüm STK’lardan oluşmaktadır. Ayrıca, yabancı sertifikasyon şirketleri ile de çalışılacaktır.

Turizmin üç ayağını oluşturan ulaşım, tesisler ve yolcular açısından sertifikasyon sistemi dahilinde aşağıdaki standartlar sağlanacaktır.

Ulaşım

- Araçların sterilizasyonun sağlanması,
- Personelin bağışıklık belgesi alması,
- Personelin pandemi eğitimi alması,

Tesisler (Oteller, restoranlar, acentalar, havalimanları, müze ve ören yerleri)

- Alanların ve kullanılan malzemenin sterilizasyonu,
- Mekanların güvenli mesafe standartlarına göre düzenlenmesi,
- Sağlık kalite standartlarına göre sağlık ekipmanı ve personeli bulundurulması,
- Termal kontrol sistemleri,
- Personelin bağışıklık ve pandemi eğitimi belgelerinin alınması,

Yolcular

- Yolculara için nasıl bir bağışıklık belgesi istenileceği ve standardizasyon koşulları uluslararası otoritelerle bir mutabakat çerçevesinde gerçekleştirilecektir.

Bakanlığımızca geliştirilen “Çatı Sertifikasyon Sistemi”nin, Mayıs’ın ilk haftasında sonuçlandırılması, Mayıs sonuna kadar da tesislerin setifika belgesini almasının sağlanması hedeflenmektedir.

Dünya standartlarında seviyesindeki “**Sertifikasyon Sistemi**” nin yolcu gönderecek ülkelerin ülkemize yönelik algıları açısından büyük önem taşımaktadır. Sertifika sistemi Bakanlığımız sitelerinden lanse edilecek ve tur operatörlerinin de web sitelerinde yayınlaması sağlanacaktır.

- Sağlık altyapımızın harita üzerine aktarılmasına yönelik önemli bir çalışmaya başlanılmıştır. Özellikle turistik bölgelerde ilçe bazında, hastane sayısı, yoğun bakım ünitesi sayısı, vantilatör kapasitesinin yer aldığı sağlık altyapısı haritası hazırlanmaktadır. Böylece sağlık altyapımızın belgelenmesi ve Sağlık Bakanlığımızın kontrolünde olduğu netleştirilmiş olacaktır. Tamamlanma aşamasında olan bu çalışmamız tur operatörlerine sunulacaktır.
- Bakanlığımız, sadece Türk şirketlerini desteklemekle yetinmemektedir. Bünyesinde uçak filosu bulunan, Türk kökenli olup yurtdışında operasyon yapan, ağırlıklı olarak Türkiye'ye turist taşıyan yabancı tur operatörlerine de büyük önem verilmekte, her türlü ihtiyaçları gözetilmekte, kredi dahil tüm sorunları tartışılmakta ve destekleme kapsamında değerlendirilmektedir. Zira Ege'ye gelen yabancı misafirlerimizin %65'i ve Akdeniz'e gelen misafirlerimizin %85'i paket turla seyahat etmektedir. Bahse konu misafirlerimizin büyük bölümü de ilgili tur operatörleri vasıtasıyla Türkiye'ye gelmektedir.

SALGININ TURİZME ETKİLERİNE İLİŞKİN ÖNGÖRÜLER

- 15 Nisan tarihi itibarıyla, ülkemizde virüs vaka sayılarında bir kırılma yaşanacağı ve sonrasında vaka grafiğinin “v” çizerek düşüş gerçekleştireceği öngörülmektedir. Bu bakımından 15 Nisan kritik bir tarihtir ve bu tarihte yeniden değerlendirmeler yapılacaktır.
- Turizm sezonunun açılışı ise iki parametreye bağlıdır: Ülkemizin virüsten temizlenmesi ve ülkemize yolcu gönderen ülkelerin de virüsten arınması. Bu çerçevede, turizm sezonunun Mayıs sonuna erteleneceği öngörülmektedir. Mayıs başında veya ortasında salgının sıfır noktası görülebileceği takdirde, Ramazan Bayramı'nın iç turizm açısından ülkemiz için başlangıç olabileceği düşünülmektedir. Bu tablonun gerçekleşmesi durumunda, Haziran sonuna kadar da tamamen düzelme öngörülmektedir.
- İç turizm bağlamında, halihazırda, vatandaşlarımız kısmen rezervasyon yaptırmaktadırlar. Ancak, rezervasyonlar konusunda genellikle son dakikacı bir yaklaşımımız bulunmaktadır. Bu nedenle, bir önceki maddede açıklanan iyileşmenin yakalanması halinde, iç turizmde Haziran başı itibarıyla rezervasyonların artacağı öngörülmektedir.
- 2019 hem turist sayısı hem de turizm gelir açısından iyi bir yıl olmakla birlikte, 2020 için belirlenen 58 milyon turist hedefinin gerçekleştirilmesi pandemi nedeniyle mümkün görülmemektedir. Ancak Türkiye turizmini bu sene ile sınırlamamak gerektiğinden, 2023 hedeflerinin sağlanması için gerekirse yeni stratejiler oluşturulacaktır. 2023 yılı

hedeflerinin gerçekleşeceği öngörülmektedir. Ancak, salgın konusunda diğer ülkelerin başarısı da belirleyici bir faktördür.

- 2020 yılı toplam turist sayısı ile ilgili tahminler, tüm ülkelerin sorumluluklarını yerine getirmesine bağlı olduğu için, ancak birkaç ay içinde verilebilecektir. Ancak, Türkiye'nin krizi iyi yönetmesi dolayısıyla hızlı bir toparlanma yaşanacağı tahmin edilmektedir.
- Yabancı turistlerin Türkiye algısı olumlu yöndedir, ileri tarihli rezervasyonların iptal edilmesi açısından en az Türkiye rezervasyonlarının iptal edildiği gözlemlenmektedir. Tatil için az sayıda başlamış olan satışlarda, Türkiye diğer ülkelerle kıyaslandığında açık ara ileri durumda görünmektedir. Şehir hastanelerinin de katkısıyla Türkiye'nin sağlık altyapısına ilişkin güvenin bu konuda etkili olduğu ve Türkiye'nin imajını yükselttiği görülmektedir.
- Krizden sonrası için beklenen hızlı yükseliş için elimizdeki en iyi araç olan **Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı'nın** desteğiyle, hızlı bir şekilde kaybettiğimiz sayıların yukarı çekilmesi planlanmaktadır.
- Asya ülkelerinin salgını kontrol altına aldığı ve vaka sayılarının sıfır noktasına ulaştığı konusunda edinilen bilgiler çerçevesinde; Haziran başında Asya ülkeleri (Çin, Güney Kore, Singapur), Haziran ortası Rusya ve Rusça konuşan ülkeler, sonrasında Orta Avrupa ve Almanya, daha sonra İngiltere ve en son olarak Amerika gibi ülkelerle hava trafiğinin açılacağı öngörülmektedir. Bu öngörülerin gerçekleşmesi için, bizimle birlikte diğer ülkelerin de izleyeceği süreç önem arz etmektedir.
- Salgının turizm sektörü açısından ileriye yönelik getireceği yenilikler açısından bakıldığında, pandemi sonrası, işletmelerin artık hijyene daha çok dikkat edeceği düşünülmektedir. Toplu aktiviteler değil bireysel aktiviteler ön plana çıkacaktır. Yoğunluğun olmadığı otel dizaynları ön plana çıkacaktır. Herkesin bireysel alım yapacağı açık büfe düzeninin gelişmesi beklenmektedir.

KÜLTÜR ve SANAT

Kültür ve sanat alanında faaliyet gösteren kurumlar sinema, tiyatro, matbaacılık, kitap, dergi, sürekli yayın, gazete, etkinlik ve organizasyon gibi işletmeleri kapsamakta olup, alınan tedbirler aşağıda sıralanmıştır.

- Kültür ve sanat alanında faaliyet gösteren kurumların açılışı, 30 Nisan tarihine kadar ertelenmiştir.

- Bakanlığımıza bağılı olarak dışarıdan hizmet alımı şeklinde yevmiye ile çalıştırılan üç bine yakın sanatçı Ocak ayı itibariyle sözleşmeli personel statüsüne alınmıştır. 25 yıldır süregelen bu sorun alanı ortadan kalkmıştır. Böylelikle bu dönemde de maaş almaları sağlanmıştır.
- Özel tiyatroların 2019-2020 sezonu ile ilgili destek verilen projeleri: Sahnelerin kapatılması nedeniyle, özel tiyatroların, destek proje anlaşmalarındaki taahhütlerini yerine getirme imkanları bulunmamaktadır. 2019-2020 sezonu için taahhütlerini tamamlama şartı kaldırılmış olup, taahhütlerini tamamlamasalar dahi, taahhüt edilen ödemeler gerçekleştirilecektir.
- 2020-2021 sezonu için özel tiyatroların proje destekleriyle ilgili, hem limitler yükseltilmiş hem de başvuracak tiyatro sayısı artırılmıştır. Ayrıca, finansmana erken erişim ihtiyaçları olacağından, bu sene için başvurular Temmuz başına, ödemeleri de Eylül başına çekilmiştir.
- Özel tiyatrolar ile yapılan görüşmeler sonucunda; sahne kapasiteleri, SGK'lı personel ve sanatçılarıyla orantılı teşvik paketi hazırlanmaya başlanmıştır.
- Nitelikler Yönetmeliğinde değişikliğe gidilmektedir. 130 özel tiyatroların 9 tanesi kendi mülkiyetindeki sahnelerde ve 121 tanesi kiralık sahnelerde çalışmaktadır. Bu tiyatroların, yönetmelikte yapılan değişiklik ile **Kültür Girişim Belgesi** alması sağlanacaktır. Kültür Girişim Belgesi ile özel tiyatroların altyapı faaliyetleri ile ilgili elektrik ve benzeri giderlerinde indirim uygulanacak ve ilgili tiyatrolar vergi muafiyetlerinden yararlandırılacaklardır.
- Tiyatroların sahne kapasitesi, SGK'lı personel ve sanatçı kapasitesi ile orantılı bir şekilde verilen destekler artırılarak devam edecektir.
- Tiyatro sanatçıları ile ilgili destek talebi kapsamında, geliştirilecek çözüm önerileri ile ilgili Oyuncular Sendikası Başkanı ile görüşme yapılacaktır.
- Sinemayla ilgili çalışmalar kapsamında "**Sinemaya Gitmeyen Çocuk Kalmasın**" kampanyamıza 2019 yılında 1 milyon çocuk katılmıştır. 2020 yılında 2 milyon çocuk hedeflenmektedir. Böylece sinemalar açıldıktan sonra, hem çocuklarımıza moral hem de özellikle Anadolu'daki sinemalarımıza destek olarak kampanya bu sene de yapılacaktır.
- 27 Meslek Birliği'ne (sinema, tiyatro, müzik gibi) verilen destekler %50 oranında artırılmıştır.

- TRT 2 ile birlikte yapılan çalışma ile, Bakanlığımız arşivinde bulunan opera, bale, tiyatro gibi güzel sanatlarla ilgili çalışmalar yayınlanmaya başlamıştır. Ayrıca Bakanlığımız arşivindeki tüm materyaller Bakanlığımızın Youtube hesabından yayınlanmaktadır.
- Kütüphanelerle ilgili bir dizi çalışma başlatılmıştır. **Etkin Kütüphane Evinizde, e-kitap, Konuşan Kitaplık, Kütüphanem Cepte** uygulamaları dijital ortamda başlatılmıştır. Bu platformlardan kitap alışverişi yapılabilmekte ve kütüphanelerdeki dijital kitaplara ulaşılabilmektedir.
- Arkeolog ve sanat tarihçilerine yönelik olarak: Ören yerlerimizde daha önce 45-60 gün civarı süren kazı çalışmaları bütün yıla yayılarak 12 aylık kazı destek programları başlatılmıştır. Bakanlığımıza başvuran kazı başkanlıklarına en az 5 Arkeolog ve 2 Sanat Tarihçisi bulundurma şartına bağlı olarak aylık destek verilmektedir. Geçen yıl 20 tane ören yerine ilişkin başlatılan bu çalışma bu sene 62 ören yerine çıkarılmıştır, önümüzdeki yıl ise toplam 122 tane olacaktır. Böylelikle 600 Arkeolog ve 240 Sanat Tarihçisi için kazı başkanlıkları üzerinden istihdam yaratılacaktır.
- Müzelere yönelik çalışmalar kapsamında, sanalmuze.gov.tr hayata geçirilmiştir. Sanal müzelerin sayısı artırılmaya çalışılmaktadır ve ileride dijital platformlara yeni sanal müzeler konulup vatandaşımızın hizmetine sunulacaktır.

YURTDIŞINA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

TİKA tarafından yapılan çalışmalar ile Filistin, Kırgızistan ve Gürcistan'da 3 adet hastane yapılmıştır. Gürcistan Batum'da bir enfeksiyon hastanesi, Kırgızistan'da bu hafta itibariyle dostluk hastanesi ve Gazze'de yatırım yapmış olduğumuz çok büyük bir araştırma hastanesi hizmete açılmıştır. Böylelikle, maalesef dünyada son zamanlarda ortaya çıkan, ülkelerin yalnızca kendilerini düşünme eğilimlerinin dışında durularak diğer uluslara da yardım eli uzatılmaya devam edilmektedir.

Yurtdışı Türkler Başkanlığımız, yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın koronavirüs vb. konularda hukuki destek ihtiyaçları varsa, yurtdışındaki avukatlarımız aracılığıyla kendilerine hizmet vermektedir. Ayrıca, yurtdışından Türkiye'ye cenazelerinin getirilmesi ile ilgili işlemlere de, Yurtdışı Türkler Başkanlığımız destek vermektedir.

Yunus Emre Enstitümüz online platformda Türkçe öğrenmek isteyen vatandaşlar veya yabancı uyruklu kişilere verdiği eğitime devam etmektedir. Enstitü yaklaşık üç yüz elli bin kişiye eğitim vermektedir ve Mart ayında eğitim talebinde bir önceki aya göre %112 artış gerçekleşmiştir.

Saygılarımızla

İstanbul İl Kùltür ve Turizm Müdürlüğü